

Newsletter Centrální harmonizační jednotky – druhé pololetí 2024

Zákon o řízení a kontrole veřejných financí

V prvním pololetí roku 2024 došlo k významnému posunu v procesu přípravy zákona o řízení a kontrole veřejných financí, který má nahradit stávající zákon o finanční kontrole ve veřejné správě. V lednu tohoto roku byl Legislativní radou vlády projednán a doporučen ke schválení věcný záměr zákona a v únoru byl tento věcný záměr schválen vládou, která zároveň uložila Ministerstvu financí úkol vypracovat a předložit vládě paragrafové znění zákona, a to do 30. září 2024.

Činnosti související s přípravou návrhu zákona tak pro Centrální harmonizační jednotku (dále také „CHJ“) představovaly podstatnou část aktivity v prvním pololetí roku. Návrh zákona byl předložen do meziresortního připomínkového řízení začátkem dubna, přičemž v rámci stanovené lhůty pro zaslání připomínek obdrželo Ministerstvo financí připomínky od celkem 84 připomínkových míst napříč veřejným sektorem. Tyto připomínky byly řádně vypořádány a materiál je vládě předkládán s jediným rozporem. V současné době probíhá projednávání návrhu zákona v pracovních komisích Legislativní rady vlády.

Zpráva o výsledcích finančních kontrol ve veřejné správě

V souladu s povinností vyplývající ze zákona o finanční kontrole zpracovala CHJ Zprávu o výsledcích finančních kontrol ve veřejné správě za rok 2023. Zpráva je zveřejněna na [internetových stránkách Ministerstva financí](#) a byla předložena pro informaci vládě a Nejvyššímu kontrolnímu úřadu. Sběr dat od orgánů veřejné správy probíhal již druhým rokem přes webovou aplikaci ZFK Monitor. Po pilotním provozu aplikace při sběru dat za rok 2022 probíhal letošní sběr již v plné verzi aplikace zahrnující všechny zamýšlené funkce, jako je přístup přes datovou schránku, nahlížení do historie nahraných souborů či možnost vygenerování potvrzení o podání.

Kulaté stoly, pracovní skupiny a sdílení zkušeností s kolegy ze zahraničí

V prvním pololetí roku pokračovala spolupráce mezi kontrolními orgány formou kulatého stolu mezi Nejvyšším kontrolním úřadem a odbory Kontrola a Auditní orgán Ministerstva financí za účasti Finanční správy. Diskutována byla problematika posuzování hospodárnosti při výkonu kontrol a auditů, ale zejména aktuálně rezonující téma aplikace prekluzivních lhůt při výkonu daňových kontrol a vyměrování odvodů za porušení rozpočtové kázně.

V obdobném duchu byla vedena i Pracovní skupina Kontrola audit nesrovnalosti (PS KAN) pro EU fondy. Hlavními body jednání bylo téma prekluzivních lhůt a shrnutí problematiky kontroly dvojího financování, které nezasahuje jen do praxe poskytovatelů evropských prostředků, ale je tématem napříč všemi poskytovateli prostředků z různých zdrojů, včetně státního rozpočtu nebo Národního plánu obnovy.

Pro kolegy z Ministerstva financí Ukrajiny uspořádala CHJ v rámci jejich studijní cesty dvoudenní seminář k nastavení finanční kontroly a plánovaným změnám řízení a kontroly veřejných financí v České republice. Získané poznatky využijí ukrajinští kolegové k případné úpravě vlastních postupů řízení a kontroly veřejných financí, kterou připravují v rámci přístupových jednání s Evropskou unií.

Již druhým rokem rovněž probíhá na půdě OECD pravidelné setkávání zástupců centrálních harmonizačních jednotek členských zemí OECD. Letos setkání proběhlo v březnu a mezi hlavní témata patřil přístup jednotlivých členských zemí ke vzdělávání a certifikaci interních auditorů, zkušenosti a osvědčená praxe v oblasti spolupráce mezi interním auditem a managementem orgánů veřejné správy nebo zkušenosti interních auditorů se zapojením v rámci kontrol specifických fondů určených pro post-

covidovou obnovu. V rámci pracovní skupiny za účasti centrálních harmonizačních jednotek byl rovněž OECD zpracován mezinárodní benchmarking kontrolních systémů a interního auditu v jednotlivých členských zemích. Celkové srovnání včetně výsledků pro Českou republiku lze najít na [internetových stránkách OECD](#).

Metodická činnost a vzdělávací aktivity

V průběhu prvního pololetí roku 2024 byla vydána aktualizace metodického pokynu CHJ č. 14 [Metodika realizace postupů k vypořádání kontrolních zjištění](#), ve které byly zohledněny obdržené náměty, aktuální soudní judikatura a zapracována nová kapitola upravující postupy pro prostředky poskytované organizačními složkami státu formou rozpočtového opatření.

Dále byla vydána čtyři obecná stanoviska CHJ. Jedná se o dvě stanoviska týkající se přezkoumání hospodaření, konkrétně [Stanovisko CHJ č. 1/2024](#) ke kategorizaci a vykazování zjištění z přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků, [Stanovisko CHJ č. 2/2024](#) k informování o přijetí opatření k nápravě chyb a nedostatků uvedených ve Zprávě o výsledku přezkoumání hospodaření. Dále se jedná o dvě stanoviska týkající se řídicí kontroly, konkrétně [Stanovisko CHJ č. 3/2024](#) k postupům předběžné řídicí kontroly před vyhlášením veřejné zakázky a [Stanovisko CHJ č. 4/2024](#) k postupům předběžné řídicí kontroly u přijetí dotací s určením pro příspěvkové organizace a obce.

Centrální harmonizační jednotka pokračovala v intenzivní metodické podpoře orgánů veřejné správy formou školicích aktivit. Celkem 27 školení, seminářů a praktických workshopů pořádaných prezenční, hybridní i čistě online formou se zúčastnilo téměř 1 800 zaměstnanců ze státní správy, a územní samosprávy. Část školení proběhla přímo ve vybraných krajích České republiky. V květnu se konal také dvoudenní seminář k ochraně finančních zájmů EU pro lokální kontaktní body sítě AFCOS, kde kromě centrálního kontaktního bodu AFCOS prezentovali rovněž kolegové z GFŘ, GŘC a Policie ČR.

Spolupráce s Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a hlášení nesrovnalostí

Centrální kontaktní bod AFCOS (dále také „CKB AFCOS“) již jako součást CHJ spolupracoval jako národní partner úřadu OLAF na jeho správních vyšetřováních v rámci plnění role koordinační služby pro boj proti podvodům v oblasti správně právní. CKB AFCOS zabezpečoval zajištění a sběr prvotních podkladů pro vyhodnocení účelnosti zahájení nebo pokračování šetření a zajišťoval dokumenty nebo doplňující informace potřebné pro další úspěšný průběh vyšetřování OLAF, a to včetně spolupráce při kontrolách na místě. V první polovině roku 2024 spolupracoval CKB AFCOS, kromě starších probíhajících případů, také na deseti nových šetřeních úřadu OLAF. Poprvé od vstupu zákona č. 34/2023 Sb., o koordinaci spolupráce s Evropským úřadem pro boj proti podvodům v platnost, zajišťoval CKB AFCOS pro OLAF také výpisy z Centrální evidence účtů a záznamy transakcí.

CKB AFCOS zajišťuje také hlášení nesrovnalostí úřadu OLAF. V jednotlivých čtvrtletích roku 2024 byl opět zaznamenán vzrůstající počet hlášených případů oproti předchozímu roku. To souvisí zejména s „náběhem“ počtu nesrovnalostí z programového období 2014-2020. Největší počty nesrovnalostí se, s ohledem na průběh realizace projektů, zpravidla objevují přibližně s 3-5letým zpožděním po konci programového období. V roce 2024 rovněž pokračuje identifikace a reporting nových nesrovnalostí v rámci Národního plánu obnovy. Pro vlastníky komponent a Delivery unit Ministerstva průmyslu a obchodu byla z tohoto důvodu svolána pracovní skupina a proběhla další separátní jednání, v rámci kterých se řešilo nastavení systému hlášení nesrovnalostí na úrovni jednotlivých resortů, které vystupují v roli vlastníků komponent.

Kromě agendy běžných nesrovnalostí pokračoval CKB AFCOS ve zpracování pravomocných rozsudků v oblasti poškozování finančních zájmů EU. Výstupy jsou dostupné lokálním kontaktním bodům AFCOS

i jednotlivým generálním ředitelstvím EK. Obecně lze konstatovat, že kromě jednoduchých podvodných jednání se objevují i sofistikovanější návazné podvody s cílem zcizit prostředky nejen přímo formou získané dotace, ale i následně, například ovlivněním výběrových řízení v dotovaných projektech. Údaje z rozsudků obdrženy v první polovině roku 2024 ukazují, že ve srovnání s předchozími roky nedochází k zásadním odchylkám v oblastech a typech porušení pravidel. Početně větší část představují rozsudky související s projekty spolufinancovanými z programového období 2007-2013.

Revize výdajů

První polovina roku 2024 byla věnována zpracování revizí výdajů v oblasti dotací Ministerstva kultury a v oblasti ICT. Revize výdajů v oblasti dotací Ministerstva kultury byla zpracována na základě [Usnesení vlády č. 97](#) ze dne 7. 2. 2024 ve spolupráci s Ministerstvem kultury. Revize se zaměřila na tři procesy, které je potřeba z hlediska vyšší efektivity a účelnosti programů rozvíjet. Jedná se o Státní kulturní politiku, rozvoj role komisí ve smyslu poskytování zpětné vazby a manažerská kontrola, kdy u těchto procesů je třeba dbát na digitalizaci a automatizaci.

Revize výdajů v oblasti ICT byla zpracována na základě [Usnesení vlády č. 830](#) ze dne 8. 11. 2023. Cílem této revize bylo najít cesty a způsoby, jak zefektivnit ICT prostřednictvím analýzy dat, analýzy veřejně dostupných informací a strukturovaných rozhovorů s relevantními zástupci ministerstev. Revize se zaměřila na oblast informačních koncepcí, personální politiky v ICT útvarech, sdílení informací, postupů a odborníků, účinnost a účelnost u tří vybraných informačních systémů (personální informační systém, ekonomický informační systém a elektronický systém spisové služby).

Zprávy z těchto dvou revizí byly neformálně odsouhlaseny příslušnými orgány veřejné správy. Kromě samotných zpráv jsou výstupem i konkrétní karty doporučení, jejichž zapracování zajistí lepší naplnění principů účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti při budoucím vynakládání prostředků v těchto oblastech. Po absolvování meziresortního připomínkového řízení budou obě zprávy v nejbližší době předloženy pro informaci vládě.

Plány do konce roku 2024

V návaznosti na předložení návrhu zákona o řízení a kontrole veřejných financí vládě budou ve zbývajících měsících roku 2024 prováděny finální legislativně technické úpravy návrhu zákona dle doporučení Legislativní rady vlády. S ohledem na úspěšné plnění stanoveného harmonogramu prací na návrhu zákona i nadále předpokládáme jeho platnost od 1. 1. 2026 a účinnost od 1. 1. 2027. V případě schválení návrhu zákona vládou by rovněž byly zahájeny práce na metodických materiálech nezbytných pro včasnou a efektivní implementaci zákona.

Ve druhé polovině roku 2024 CHJ plánuje vypracovat a vydat aktualizace metodických materiálů tematicky zaměřených na oblast interního auditu, a to s ohledem na blížící se termín nabytí účinnosti Globálních standardů interního auditu, které začátkem ledna 2025 nahradí stávající Mezinárodní standardy interního auditu. Za prioritní přitom CHJ považuje vydání vzorového statutu interního auditu, jehož finální podoba bude diskutována se zástupci Sekce veřejné správy Českého institutu interních auditorů a představena v rámci workshopu pořádaného institutem v listopadu tohoto roku.

V podzimních měsících roku 2024 budou pokračovat školicí aktivity dle [vzdělávacího katalogu CHJ](#), a to nejen prezenční formou, ale také v online podobě. Pokračovat budou i školicí aktivity v krajích a také specificky zaměřená školení pro konkrétní orgány veřejné správy nebo lokální kontaktní body AFCOS. Všechna školení, workshopy a semináře jsou představeny ve Vzdělávacím katalogu CHJ pro podzim 2024. Na říjen CKB AFCOS plánuje podzimní seminář k ochraně finančních zájmů EU pro lokální

kontaktní body sítě AFCOS. Lokální kontaktní body budou také proškoleny v práci s informačním systémem pro hlášení nesrovnalostí úřadu OLAF (IMS).

Na webu Ministerstva financí jsou již sdíleny první [online záznamy školení](#) k již vydaným metodickým pokynům a oblastem, které CHJ gesčně pokrývá. Pro zájemce o účast na školicích akcích mohou být tyto záznamy praktickým úvodem do dané problematiky, nebo podkladem pro rozhodnutí, zda se skutečně na prezenční či hybridní školení přihlásit či jaké otázky a příklady si na diskusi se školiteli CHJ připravit.

Nejen oblast veřejných zakázek, ale i další druhy kontrolních zjištění v oblasti veřejného nakupování budou nadále součástí diskusí příslušných kontrolních orgánů, vedených a koordinovaných Centrální harmonizační jednotkou, za účelem maximální možné harmonizace jejich rozhodovací praxe. Na podzim tohoto roku je proto plánován další pravidelný kulatý stůl mezi zástupci kontrolních orgánů, tj. odborů Ministerstva financí a Finanční správy a Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

V oblasti revize výdajů je pro zbývající měsíce roku 2024v plánu zpracování revize výdajů v oblasti regionální politiky. Aktuálně je ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj připravován mandát k této revizi, který bude stejně jako v předchozích případech předložen ke schválení vládě.